

Sydspetsens miljöhälsonämnd

Delegering av myndighetsbefogenheter till tjänsteinnehavare

Livsmedelslag 297/2021	2
Hälsoskyddslag 763/1994	4
Hälsoskyddsförordning 1280/1994	6
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvaliteten på hushållsvatten och övervakning av den samt om riskhantering i fråga om byggnaders vatteninstallationer 1352/2015	7
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av hushållsvatten i små enheter 401/2001	8
Lag om varningsmeddelanden 466/2012	8
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvatten i simhallar och badanläggningar 315/2002	8
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid allmänna badstränder 177/2008	9
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid små allmänna badstränder 354/2008	9
Tobakslag 549/2016	10
Läkemedelslag 395/1987	11
Lag om vattentjänster 119/2001	11
Miljöskyddslag 527/2014	11
Förordning om ikraftträdande av överenskommelsen om transport av lik 226/1989	11

Direktör för hälsoövervakningen = dir
Hälsoinspektörer = hisp
Tillsynsveterinär/hygieniker = hyg
Praktiserande veterinär = vet
Hälsoövervakningssekreterare = hös

Livsmedelslag 297/2021			
2 kap.	Krav på livsmedels- och kontaktmaterialverksamhet	Innebär	Delegerat till
8 §	Registrering av primärproduktion	Handlägga anmälningar, registrera verksamheten, införa uppgifter i verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystem, underrätta företagaren	dir hisp hyg
9 §	Godkännande av primärproduktionsställe för groddar	Fatta beslut om godkännande, införa uppgifter i verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystem, underrätta företagaren	dir hisp hyg
10 §	Registrering av livsmedelsverksamhet	Handlägga anmälningar, registrera verksamheten, införa uppgifter i verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystem, underrätta företagaren	dir hisp hyg
11 §	Godkännande av livsmedelslokal	Godkänna lokal för hantering av livsmedel av animaliskt ursprung, anmäla godkända livsmedelslokaler till Livsmedelsverket, införa uppgifter i verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystem, underrätta företagaren	Dir hisp hyg
13 §	Registrering av kontaktmaterialverksamhet	Handlägga anmälningar, registrera verksamheten, införa uppgifter i verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystem, underrätta företagaren	dir hisp hyg
3 kap.	Myndigheterna och deras uppgifter		
27 §	Kommunens uppgifter		
4 mom. punkt 1		Meddela och rapportera till andra myndigheter	dir hisp hyg vet
4 mom. punkt 2		Ge råd och information	dir hisp hyg vet
4 mom. punkt 3		Vid behov svara för planeringen och genomförandet av de nationella uppföljnings- och tillsynsprogrammen och de uppföljnings- och tillsynsprogram som EU-lagstiftningen förutsätter i samarbete med Livsmedelsverket och mot ersättning	dir hisp hyg vet
4 mom. punkt 4		Vid behov i samarbete med Livsmedelsverket delta i planeringen och genomförandet av provtagning och analys	dir hisp hyg vet
4 mom. punkt 5		Sköta besiktning av djur före slakt i vissa fall	hyg vet

4 mom. punkt 6		Övervaka att skyldigheter som gäller spårbarhet i fråga om fiskeri- och vattenbruksprodukter följs	dir hisp hyg vet
4 mom. punkt 7		Offentliggöra resultat av utförd livsmedelstillsyn	dir hisp hyg vet
4 mom. punkt 8		Utarbeta beredskapsplan för livsmedel	dir
4 mom. punkt 9		Övervaka internationella transporter av lättfördärliga livsmedel i enlighet med ATP-avtalet	dir hisp hyg
5 kap.	Livsmedelstillsyn		
40 §	Inspektionsrätt och rätt att närvara	Rätt att inspektera livsmedelsverksamhet och utrymmen som av grundad anledning antas användas i verksamheten, ge uppmaningar att iaktta livsmedelsbestämmelser, rätt att inspektera tillsynsobjekt beläget i utrymmen som används för permanent boende, rätt att närvara vid Europeiska kommissionens inspektioner	dir hisp hyg vet
41 §	Provtagning	Rätt att ta prov, rätt att ta upp ljud och bild, rätt att utan att identifiera sig beställa prov som erbjuds till försäljning genom tekniker för distanskommunikation	dir hisp hyg vet
42 §	Skriftligt beslut om köttbesiktning	Utfärda skriftligt beslut om köttbesiktning	hyg vet
43 §	Myndighetens rätt att få information	Rätt att trots sekretessbestämmelser få nödvändig information	dir hisp hyg vet
44 §	Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information	Rätt att trots sekretessbestämmelser lämna ut information	dir hisp hyg vet
45 §	Myndigheters anmälningsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter	Underrätta och ge uppgifter till andra myndigheter	dir hisp hyg vet
46 §	Skyldighet att lämna uppgifter om djurs hälsotillstånd och uppfödningförhållanden	Rätt att meddela omständigheter till mottagande företagare, Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket	dir hisp hyg vet
47 §	Utredning av matförgiftningar	Utreda matförgiftningar, göra anmälningar till andra myndigheter	dir hisp hyg vet
48 §	Uppföljning och kontroll av zoonoser hos djur och livsmedel	Vidta behövliga åtgärder	dir hisp hyg vet

6 kap.	Myndighetsuppgifter inom export av livsmedel		
51 §	Tillsyn vid export	Utöva tillsyn över export av livsmedel och livsmedelskontaktmaterial, utfärda export-intyg	dir hisp hyg
9 kap.	Administrativa tvångsmedel, administrativa sanktioner och straffrättsliga sanktioner		
57 §	Tillbakadragande från marknaden och information till allmänheten	Förelägga företagare att dra tillbaka livsmedel och livsmedelskontaktmaterial från marknaden, informera allmänheten på företagarens bekostnad	dir hisp hyg vet
67 §	Påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen	Ålägga en företagare att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro	dir
10 kap.	Avgifter		
72 §	Årlig grundavgift för tillsyn som tas ut för den kommunala livsmedelstillsynen	Ta ut årlig grundavgift på 150 euro av tillsynsobjekt	dir hisp hyg vet hös
73 §	Andra avgifter som tas ut för den kommunala livsmedelstillsynen	Ta ut avgift enligt en av kommunen godkänd taxa	dir hisp hyg vet
12 kap.	Register		
79 §	Register	Använda och uppdatera det riksomfattande registret	dir hisp hyg vet

Hälsoskyddslag 763/1994			
2 kap.	Myndigheterna och deras uppgifter	Innebär	Delegerat till
6 § 4 mom.	Beviljande av intyg enligt artiklarna 20 och 39 i Världshälsorganisationens internationella hälsoreglemente	Bevilja intyg om hälsokontroll eller intyg om befrielse från hälsokontroll för fartyg.	dir hisp
8 §	Beredskap för störningssituationer	Utarbeta och uppdatera en beredskapsplan för störningssituationer som påverkar livsmiljön.	dir
4 kap.	Anmälningsskyldig verksamhet		
15 §	Behandling av anmälan enligt 13 och 18 a §	Behandla anmälan, ge intyg över att anmälan har tagits emot, underrätta byggnadstillsyns-, polis- och räddningsmyndighet.	dir hisp
5 kap.	Hushållsvatten och varmt bruksvatten		
18 §	Godkännande av anläggning som levererar hushållsvatten	Behandla ansökan.	dir hisp
18 a §	Anmälningsskyldighet om vattendistributionsområde	Behandla anmälan.	dir hisp

19 b §	Riskhantering när det gäller vatteninstallationer i prioriterade fastigheter	Fatta beslut om prioriterade fastigheter enligt punkt 5. Meddela förelägganden om underhåll av byggnadens vatteninstallationer eller om uppföljning av en sanitär olägenhet eller vattenkvaliteten i byggnadens vatteninstallation.	dir hisp
20 §	Övervakning, bestämmelser och information i fråga om vattenkvaliteten	Godkänna riskbedömningar som görs av anläggningar som levererar hushållsvatten. Säkerställa att information om att en riskbedömning har gjorts tillsammans med en sammanfattning av resultaten finns tillgänglig för vattenanvändarna. Övervaka kvaliteten på hushållsvatten. Verifiera att åtgärder för att hantera riskerna för hälsan vidtas i hela vattenproduktionskedjan. Förplikta verksamhetsutövaren att kontrollera vattenkvaliteten. Bestämma att hushållsvatten skall desinficeras eller behandlas på något annat sätt. Meddela villkor om vattnets användning för förebyggande av sanitär olägenhet.	dir hisp hyg
20 a §	Förebyggande av sjukdomar som sprids med hushållsvatten	Vidta åtgärder för förhindrande av att sjukdomen sprids vid misstänkt eller konstaterad epidemi. Informera Institutet för hälsa och välfärd samt regionförvaltningsverket.	dir hisp hyg
7 kap.	Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen samt på allmänna områden		
27 §	Sanitär olägenhet i bostad och annat vistelseutrymme	Förelägga att vidta åtgärder för att utreda, avhjälpa eller begränsa sanitär olägenhet. Förbjuda eller begränsa användningen av bostad eller vistelseutrymme. Förelägga att en konstruktions skick ska undersökas.	dir hisp
29 §	Regelbunden övervakning av badvatten	Övervaka badvattenkvaliteten. Användningsförbud om inte kraven fylls.	dir hisp
30 §	Toaletter	Föreskriva att en toalett skall byggas på ett allmänt område.	dir hisp
31 §	Mikrober och skadedjur	Bestämmelse om att vidta åtgärder för att från fastighet eller allmänt område utrota sådana mikrober och skadedjur som orsakar sanitär olägenhet.	dir hisp
9 kap.	Begravningsplatser och begraving		
42 §	Sanitär olägenhet på grund av begraving	Ålägga områdets ägare eller innehavare att avhjälpa olägenhet som orsakar sanitär olägenhet. Förbjuda användningen av området för begravingar.	dir hisp
10 kap.	Inhämtande av uppgifter, inspektion och övervakning		

44 §	Rätt att få information	Rätt att få behövliga upplysningar	dir hisp hyg
45 §	Inspektionsrätt	Rätt att utföra inspektioner och låta utföra undersökningar som har samband med dem	dir hisp hyg
46 § 2 mom.	Bostadsinspektion	Förordnande av bostadsinspektion mot den boendes vilja.	dir
47 §	Tillsynsmyndigheternas anmälningskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter	Rätt att få information av och skyldighet att ge uppgifter åt andra myndigheter	dir hisp hyg
11 kap.	Undersökningslaboratorier och avgifter		
50 §	Grundavgift för tillsyn	Ta ut en årlig grundavgift på 150 euro	dir hisp hyg hös
50 a §	Andra avgifter som tas ut för hälsoskyddstillsynen	Ta ut avgift enligt en av kommunen godkänd taxa	dir hisp hyg

Hälsoskyddsförordning 1280/1994			
3 kap.	Hushållsvatten	Innebär	Delegerat till
5 §	Behandling av anmälan	Granska anmälan och företa eventuellt inspektionsbesök med anledning av anmälan.	dir hisp hyg
7 §	Ansökan gällande anläggning som levererar hushållsvatten	Sända ansökan för kännedom och för eventuellt utlåtande till andra myndigheter.	dir hisp hyg
9 §	Föreskrifter om kontrollskyldighet i fråga om hushållsvatten	Föreskriva om nödvändiga undersökningar för att trygga hushållsvattnets kvalitet.	dir hisp hyg
10 b §	Förfarandet för undantag från kvalitetskraven på hushållsvatten	Ge utlåtande till regionförvaltningsverket om ansökan om beviljande av undantag.	dir hisp
5 kap.	Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen		
16 §	Antalet personer i bostäder och andra vistelseutrymmen	Beslut om att förhindra sanitär olägenhet genom att temporärt begränsa antalet personer som får vistas i en lokal samtidigt.	dir hisp
5 kap.	Begravningsplats och begravning		
40 §	Begravning	Godkänna att gravkammare får användas för ny begravning före 15 år gått.	dir hisp
42 §	Flyttning av jordat lik	Beslut om flyttning, närvaro vid flyttningen.	dir hisp

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvaliteten på hushållsvatten och övervakning av den samt om riskhantering i fråga om byggnaders vatteninstallationer 1352/2015			
5 §	Myndighetsövervakning av hushållsvatten	Kontrollera kvaliteten på hushållsvattnet, säkerställa att uppgifter om riskhanteringen är aktuella och att egenkontrollen av hushållsvattnet är tillräcklig.	dir hisp
6 §	Program för kontrollundersökningar	Se till att det utarbetas ett program för kontrollundersökningar för anläggningar som levererar hushållsvatten.	dir hisp
7 §	Provtagningsplan	Bedöma om det genom ytterligare kontroll är möjligt att förebygga störningssituationer.	dir hisp
8 §	Övervakning av hushållsvatten som tas med vattenanvändarens egna anordningar	Utarbeta provtagningsplaner för regelbunden undersökning av hushållsvattnets kvalitet för livsmedelslokaler, aktörer som bedriver offentlig eller kommersiell verksamhet samt hushåll som omfattas av förordningens tillämpningsområde.	dir hisp hyg
9 §	Provtagning	Säkerställa provtagares kompetens.	dir hisp
11 §	Undersökningsresultat	Kontrollera att hushållsvattnet uppfyller kvalitetskrav och -mål, se till att resultaten registreras i det datasystem som avses i 20 § 2 mom. i hälsoskyddslagen,	dir hisp
12 §	Plan för störningssituationer	I syfte att säkerställa kvaliteten på hushållsvattnet utarbeta och uppdatera en plan för störningssituationer.	dir
13 §	Innehållet i en plan för störningssituationer och översyn av planen	Bedömning av om störningssituation medfört behov av att ändra plan för störningssituationer, program för kontrollundersökningar, egenkontroll för anläggningen.	dir hisp
17 §	Avvikelse från kvalitetskraven	Skrida till i paragrafen nämnda åtgärder om kvalitetskrav inte uppfylls.	dir hisp hyg
18 §	Avvikelse från kvalitetsmålen	Utreda om det orsakas sanitära olägenheter. Säkerställa att verksamhetsutövaren informerar vattenanvändarna. Informera.	dir hisp hyg
18 a §	Avvikelse som beror på byggnadens vatteninstallationer	Se till att behövliga åtgärder vidtas. Se till att det informeras. Ge anvisningar, förelägganden.	dir hisp hyg
19 §	Den kommunala hälsoskyddsmyndighetens underrättelser till andra myndigheter	Underrätta andra myndigheter om övervakningssituationer och störningssituationer samt åtgärder.	dir hisp hyg
20 §	Vattenbehandlingskemikalier och material som används i vattenproduktionskedjan	Säkerställa att den hantering av vatten som används för beredning av hushållsvatten är ändamålsenlig och tillräckligt effektiv med hänsyn till råvattnets kvalitet.	dir hisp hyg

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av hushållsvatten i små enheter 401/2001			
		<i>Innebär</i>	<i>Delegerat till</i>
5 §	Regelbunden kontroll av hushållsvattnets kvalitet	Övervakning, provtagning, bestämmelser om ytterligare provtagning.	dir hisp hyg
6 §	Den kommunala myndighetens skyldigheter	Kontroll av provresultat.	dir hisp hyg
7 §	Kontroll av kvaliteten på vattnet i hushållsvattenbrunnar	Bestämmelse om undersökning av privat brunn. Information till vattenanvändarna. Bestämmelse om övervakning, rengöring och användning.	dir hisp
9 §	Specialfall	Bestämmelser om ytterligare undersökningar.	dir hisp hyg
11 §	Information	Informering om vattnets kvalitet på olika områden.	dir hisp

Lag om varningsmeddelanden 466/2012			
4 §	Utfärdande av varningsmeddelanden	Utfärda varningsmeddelanden	dir

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvatten i simhallar och badanläggningar 315/2002			
		<i>Innebär</i>	<i>Delegerat till</i>
4 §	Regelbunden kontroll av bassängvattnets kvalitet	Regelbunden provtagning av badvattnet i bassäng.	dir hisp
5 §	Provtagning och undersökning.	Bedöma utomstående provtagares behörighet. Slumpmässig provtagning för kontroll av kvaliteten på provtagningar.	dir hisp
6 §	Program för kontrollundersökningar	Uppgörande av ett program för kontrollundersökningar i samarbete med verksamhetsidkare.	dir hisp
8 §	Den kommunala hälsoskyddsmyndighetens skyldigheter	Kontroll av resultat, åtgärder enligt hälsoskyddslagen, utredningar. Bestämmelse om avvikelser från skyldigheterna (för bassänger med få besökare).	dir hisp
9 §	Specialfall	Bestämmelser om undersökning av ytterligare parametrar eller tätare provtagningsfrekvens.	dir hisp

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid allmänna badstränder 177/2008			
		<i>Innebär</i>	<i>Delegerat till</i>
4 §	Regelbunden kontroll och övervakning av badvattenkvaliteten	Upprätthålla en förteckning över allmänna badstränder, övervaka badvattenkvaliteten genom regelbundna undersökningar, fastställa en kontrollplan för regelbunden kontroll och övervakning av badvattnets kvalitet, vid onormala situationer tillfälligt avbryta kontrollen av badvattnets kvalitet.	dir hisp
5 §	Provtagning	Bedömande av utomstående provtagares behörighet.	dir hisp
6 §	Bedömning och klassificering av badvattenkvaliteten	Bedöma och klassificera badvattnets kvalitet vid varje badstrand.	dir hisp
7 §	Tillsynsmyndigheternas skyldigheter	Fastställa orsakerna till badvattnets dåliga kvalitet och vid behov meddela ägaren eller innehavaren av badstranden föreskrifter.	dir hisp
8 §	Badvattenprofil	Göra upp och upprätthålla en badvattenprofil för badstranden.	dir hisp
10 §	Allmänhetens medverkan	Ge allmänheten tillfälle att få information samt att lägga fram förslag och synpunkter.	dir hisp
11 §	Information till allmänheten	I samarbete med ägaren eller innehavaren se till att information i enlighet med 11 § finns synligt uppsatt för allmänheten vid badstranden.	dir hisp
12 §	Rapporter	Rapportering till regionförvaltningsverket.	dir hisp

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid små allmänna badstränder 354/2008			
		<i>Innebär</i>	
4 §	Regelbunden kontroll och övervakning av badvattenkvaliteten	Upprätthålla en förteckning över allmänna badstränder. Övervaka badvattenkvaliteten genom regelbundna undersökningar.	dir hisp
5 §	Provtagning och analysmetoder	Bedömande av utomstående provtagares behörighet.	dir hisp
6 §	Tillsynsmyndigheternas skyldigheter	Utreda om överskridning av åtgärdsgränser. Fastställa orsakerna till badvattnets dåliga kvalitet och vid behov meddela ägaren eller innehavaren av badstranden föreskrifter samt behövliga anvisningar.	dir hisp
7 §	Information till allmänheten och allmänhetens medverkan	I samarbete med ägaren eller innehavaren se till att information i enlighet med 7 § finns synligt uppsatt för allmänheten vid badstranden. Ge allmänheten tillfälle att få information samt att lägga fram förslag och synpunkter.	dir hisp

Tobakslag 549/2016			
2 kap.	Myndigheter	Innebär	Delegerat till
8 §	Kommunens uppgifter	Övervaka efterlevnaden av 1) bestämmelserna om försäljning och annan överlåtelse av tobaksprodukter, tobakssurrogat, röktilbehör, elektroniska cigaretter och nikotinvätskor samt bestämmelserna om egenkontroll, 2) bestämmelserna om förbud mot marknadsföring och framläggande enligt denna lag, 3) bestämmelserna om rökförbud och rökrestriktioner.	dir hisp
7 kap.	Försäljning och annan överlåtelse		
44 §	Tillståndsplikt för detaljhandel	Bevilja detaljhandelstillstånd för handel med tobaksprodukter och nikotinvätskor.	dir hisp
45 §	Förutsättningar och hinder för beviljande av detaljhandelstillstånd		
48 §	Anmälan om detaljhandel med nikotinvätska	Behandla anmälan om detaljhandel med nikotinvätska på försäljningsställe som har beviljats detaljhandelstillstånd för tobaksprodukter med stöd av den gamla tobakslagen.	dir hisp
49 §	Anmälningar som gäller detaljhandelstillstånd	Underrätta Valvira om tillstånd som beviljas eller återkallas, om förändringar i fråga om tillstånd, om förseelser vid försäljning och om försäljning som upphör.	dir hisp
50 §	Anmälningsplikt för partihandel	Behandla anmälningar om partihandel med tobaksprodukter och nikotinvätskor.	dir hisp
10 kap.	Rökförbud och rökrestriktioner		
79 §	Meddelande av rökförbud i bostadssammanslutningar	Bevilja och återkalla rökförbud i bostadssammanslutningar.	dir
82 §	Myndigheternas meddelanden	Underrätta andra myndigheter om överträdelser.	dir hisp
11 kap.	Styrning och tillsyn		
86 §	Inspektions- och provtagningsrätt	Rätt att få tillträde till och inspektera utrymmen, verksamhet och handlingar samt ta prov.	dir hisp
87 §	Rätt till information	Rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelser få uppgifter.	dir hisp
88 §	Utlämnande av uppgifter	Rätt att lämna ut nödvändiga uppgifter om affärs- eller yrkeshemligheter.	dir hisp
90 §	Avgifter för behandling av ansökningar och anmälningar	Rätt att ta ut avgifter enligt godkänd taxa	dir hisp
91 §	Avgifter för övervakningen enligt tobakslagen	Rätt att ta ut årliga övervakningsavgifter	dir hisp hös
95 §	Register över detaljhandelstillstånd och anmälningar om partihandel	Föra register över näringsidkare för behandling, övervakning och statistikföring av tillstånds- och anmälningsärenden.	dir hisp

12 kap.	Förbud och återkallande av detaljhandelstillstånd		
96 §	Förbud som meddelas av kommunen	Förbjuda verksamhet som strider mot lag och bestämmelser.	dir hisp
97 §	Återkallande av detaljhandels- tillstånd	Återkalla detaljhandelstillstånd tillfälligt eller permanent.	dir hisp

Läkemedelslag 395/1987			
	Försäljning av nikotinpreparat	Innebär	Delegerat till
54 a §		Bevilja tillstånd för försäljning av nikotinpreparat.	dir hisp
54 c §		Förrätta inspektioner av lagrings- och försäljningsställen för nikotinpreparat samt övervaka försäljningen av nikotinpreparat.	dir hisp
54 d §		Ta ut en avgift för tillstånd för detaljhandel med nikotinpreparat. Ta ut en årlig tillsynsavgift.	dir hisp hös

Lag om vattentjänster 119/2001			
3 kap.	Anslutning till vattentjänstverkets ledningsnät och skötsel av vattentjänsterna	Innebär	
11 §	Befrielse från anslutningsskyldigheten	Ge utlåtande om befrielse från skyldighet att ansluta fastighet till vattentjänstverks ledningsnät.	dir hisp

Miljöskyddslag 527/2014			
		Innebär	Delegerat till
24 §	Övriga tillsynsmyndigheter	Övervakning inom sitt behörighetsområde av efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av bestämmelserna i 17 kap. i miljöskyddslagen (ämnen som bryter ned ozonskiktet samt fluorerade växthusgaser)	dir hisp

Förordning om ikraftträdande av överenskommelsen om transport av lik 226/1989			
		Innebär	Delegerat till
2 §		Utfärda passersedel för lik	dir hisp